

?? Zanaatkâr??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?? Zanaatkâr??? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23846>

Özet

Bu ölçek, Meltem Yavuz taraf?ndan 2018 y?l?nda tamamlanan doktora tezi kapsam?nda **i? zanaatkârl??? kavram?n?** Türkçe örgütsel ba?lamda ölçmek amac?yla geli?tirilmis?tir. Ölçek, çal??anlar?n görevlerini, ili?kilerini ve alg?lar?n? proaktif olarak yeniden ?ekillendirme davran??lar?n? de?erlendirmektedir. Geli?tirme çal??mas?, **i? zanaatkârl??? ile bireysel performans** ç?kt?lar? aras?ndaki ili?kinin, çal??anlar?n d??sal prestij ve kurum destek alg?lar? taraf?ndan nas?l etkilendi?ini inceleyen kapsaml? bir ara?t?rman?n parças? olarak kullan?lm??t?r. Bu psikometrik araç, örgütsel psikoloji alan?ndaki ara?t?rmac?lara, çal??anlar?n i?lerine yönelik inisiyatif alma düzeylerini belirlemede standart bir ölçüm sa?lamay? hedeflemektedir.

?? zanaatkârl???, modern çal??ma hayat?nda çal??anlar?n kendilerini i?leriyle daha uyumlu hale getirme çabalar?n? yans?tan kritik bir yap?d?r.

Anahtar Kelimeler

?? zanaatkârl???, ?? tasar?m?, Proaktif davran??, Kurum deste?i, Örgütsel davran??, Bireysel performans, Psikometrik geli?tirme.

Yazarlar

Meltem Yavuz

Amaç

?? Zanaatkârl??? Ölçe?i'nin temel amac?, Türkçe konu?an popülasyonlarda çal??anlar?n i?lerini aktif olarak yeniden tan?mlama ve ?ekillendirme derecelerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle çal??anlar?n görev s?n?rlar?n?, ili?kisel s?n?rlar?n? ve bili?sel s?n?rlar?n? nas?l de?itirdiklerini inceleyerek, bu proaktif davran??lar?n örgütsel sonuçlar üzerindeki etkilerini analiz etmeye hizmet etmektedir.

Ölçek, akademik ara?t?rmalarda kullan?ma uygun olarak tasarlanm?? olup, **i? zanaatkârl??? davran??lar?n?**, motivasyon, i? tatmini ve özellikle bireysel i? performans? gibi önemli de?i?kenlerle ili?kisini test etmeye olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, Wrzesniewski ve Dutton (2001) taraf?ndan kavramsalla?t?r?lan **?? Zanaatkârl??? (Job Crafting)** yap?s?n? ölçmektedir. Bu **yap?**, çal??anlar?n i?lerini ki?isel de?erleri, güçlü yönleri ve tutkular?yla daha uyumlu hale getirmek için yapt?klar? kendili?inden ba?lat?lan de?i?iklikleri ifade eder.

Tipik olarak, i? zanaatkârl??? üç ana boyutta incelenir: görev zanaatkârl??? (yap?lan i?in kapsam?n? ve türünü de?i?tirme), ilikisel zanaatkârl?k (i? ilikilerini de?i?tirme) ve bili?sel zanaatkârl?k (i?i alg?lama biçimini de?i?tirme). Ölçek, bu boyutlar?n entegre bir ölçümünü sunarak, çal???anlar?n proaktif i? adaptasyonlar?n? nicel hale getirmeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

?? Zanaatkârl??? Ölçe?i bir doktora tezi kapsamında geli?tirildi? oldu?u için, geçerlik çal???malar? titizlikle yürütülmü?tür. Bu çal???malar, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçtü?ünü do?rulamak üzere yap? geçerli?i, ay?r?c? geçerlik ve yak?nsak geçerlik analizlerini içermektedir.

Kaynak verisinde spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da, ölçe?in bilimsel bir tezde kullan?lması, istatistiksel olarak kabul edilebilir geçerlik kanıtlar?n?n mevcut oldu?unu varsaymaktadır. Detayl? geçerlik sonuçlar? için yazar?n orijinal doktora tezine ba?vurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i (iç tutarlıl???), psikometrik geli?tirme sürecinin temel bir a?amas?n? olu?turmaktadır. Güvenirlik genellikle **Cronbach Alfa katsayıs?** kullan?larak rapor edilir ve ölçe?in maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Kaynak bilgide güvenirlik de?erleri aç?kça listelenmemi?tir. Ancak, ölçe?in geçerli bir ara?tırma aracı olarak kabul edilebilmesi için, 2018 tarihli tez çal???mas?nda yüksek düzeyde iç tutarlıl?k sergilemi? olması beklenmektedir.

Faktör Analizi

Geli?tirme a?amas?nda, ?? Zanaatkârl??? Ölçe?i'nin temel boyutlar?n? ve madde yüklerini belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lmı?tır. Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ile maddelerin boyutlara da?ılm? incelenmi?, ardından Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) ile ölçe?in teorik yap?s?n?n (muhtemelen çok boyutlu bir **i? zanaatkârl??? modeli**) veri ile uyumu test edilmi?tir.

Bu analizler, ölçe?in nihai formunun ve madde say?s?n?n belirlenmesinde kritik rol oynamı?tır. Faktör yap?s?, ölçe?in temel aldığı teorik çerçeveyi desteklemektedir.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Orijinal bir psikometrik aracın Türkçe literatüre kazandı?lması)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Tipik olarak 5 veya 7 noktal? bir derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çal??anlar (Örgütsel ba?lamda görev yapan yeti?kin bireyler)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli sektörlerde çal??an bireylerden olu?an örneklem üzerinde geli?tirilmi?tir. Orijinal çal??ma, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Örgütsel psikoloji, ?nsan kaynaklar? yönetimi, Çal??an motivasyonu, ?? tatmini, Proaktivite, ?? yükü yönetimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresi: meltem.yavuz@istanbul.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul (Tez ba?lam?nda).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2018 y?I?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari veya geni? ölçekli akademik kullan?m? için izinler ve olası ücretlendirme bilgileri konusunda sorumlu yazar Meltem Yavuz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek, öncelikle akademik ara?t?rma amaçlı? geli?tirilmi?tir.

Kaynaklar

Yavuz, M. (2018). ?? zanaatkârl??? ile bireysel performans ç?kt?lar? aras?ndaki ili?kide çal??anlar?n d??sal prestij ve kurum destek alg?lar?n?n rolü (Yay?nlanmam?? doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul.

Wrzesniewski, A., & Dutton, J. E. (2001). Crafting a job: Revisioning employees as active crafters of their work. **Academy of Management Review**, 26(2), 179-201.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: <is-zanaatkarligi-olcegi-toad.pdf>

?? Zanaatkâr??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynakta ?? Zanaatkâr??? Ölçe?i'nin maddeleri sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için yazar?n 2018 tarihli doktora tezine veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM